

ON VEURE AUCELLS A MALLORCA

LES MUNTANYES D'ARTÀ

Jaume Adrover

La Península de Llevant és un dels espais naturals més importants de la nostra illa per a la conservació d'auells i les seves poblacions. Com ja sabeu ha estat declarada Parc Natural tot just fa un any, fent realitat una reivindicació social que semblava utòpica fins fa poc temps.

Les espècies d'auells que hi podem trobar al llarg de l'any i els seus hàbitats han estat un dels motius que han empès aquesta declaració. Esperem que la riquesa ornitològica de la zona quedi definitivament protegida amb aquesta figura de conservació i que algunes espècies com l'Àguila peixatera, la Milana i el Vultur puguin tornar a poblar aquesta contrada.

FITXA DE LA ZONA:

Figures de protecció : *Parc Natural, Reserva Natural.*

Extensió total: *16.232 ha terrestres i 5.275 ha marines.*
Reserva Natural de Es Cap Ferrutx 252 ha. Reserva Natural de Es Cap des Freu 13 ha

Direccions i telèfons d'interès : *CMA (971 176800) . Reserves per romandre als refugis : 971 829219 de 10 a 12 h , fax de reserves 971 829259*

Llocs on passar la nit : *S'Arenalet des Verger i zones d'acampada*

Titularitat: *Pública (Aubarca, Es Verger, S'Alqueria Vella)*

Senyalització: *Bona*

Millors èpoques : *Primavera, tardor, hivern.*

ITINERARI 1: S'Alqueria Vella-S'Arenalet des Verger

ACCES: Crta. Artà-S'Ermida de Betlem.

Partim d'Artà en cotxe direcció a S'Ermida de Betlem, recorreguts uns 4 km trobarem uns indicadors que ens conduiran cap a S'Alqueria Vella i Es Verger. Convé deixar el vehicle a S'Alqueria Vella, encara que podem arribar fins a Es Verger en cotxe.

Partirem de S'Alqueria Vella, on trobareu un mapa senyalitzant la ruta i seguim per amunt en direcció a Es Verger, passarem al cap d'uns 20 minuts per Es Coll des Niu des Pilot, un topònim que ens indica la presen-

cia històrica d'un enigmàtic auell que nidificava als penyals d'aquest coll. Segurament aquest nom fa referència a algun auell de rapinya ja extingit a la zona. El nom de "pilot"* sembla que també a descomparegut del vocabulari popular artanenc.

A l'edat mitjana ja s'esmenten els "agres de falcons" de les muntanyes d'Artà, i són nombrosos els topònims que fan referència als auells dins les possessions d'Aubarca i Es Verger : Es Puig des Corb, Sa Falconereta, Es Niu de s'Àliga ...

El paisatge que trobarem a aquesta contrada, està totalment condicionat per els suc-

cessius incendis que han patit les muntanyes d'Artà els darrers anys. El carritx és el gran afavorit del foc i domina gran part del nostre recorregut, encara que els conreus i les bardisses de mates, ullastres i garballons (molt abundants a la zona), donen diversitat al paisatge i concentren un bon nombre d'espècies en poc espai, fet que afavoreix la bona observació.

Pot semblar a primer cop d'ull que ens trobem a un lloc pobre i sec, però les fonts naturals i degotissos són presents per tot arreu , els cocons dels nombrosos torrents són també punts d'observació interessants. Les jonqueres (*juncus ssp.*) ens indicaran la presència d'aigua durant el camí.

Just davallant el primer coll arribarem a ses cases de Es Verger, deshabitades fa molts anys. Un bon lloc per veure aucells es Sa Font des Verger, que en anys plujosos raja tot l'any. També hi ha un parell d'abeuradors per el bestiar on s'hi concentren petits passeriformes , especialment a l'estiu i durant els passos migratoris.

Seguirem el camí passant per un portell i continuarem caminant per avall en direcció a ses cases d'Aubarca, convé anar returant-nos adesiara i repassar amb els prismàtics les carenes i crestes dels putxos que tenim a banda i banda, on hi destriarem possiblement la silueta del falcó , l'esparver o arpellot i el xoric . Els dos primers tenen aquí unes molt bones poblacions , i serà qüestió de mala sort no observar-los a gust.

Anirem davallant pel camí des Verger entre penyalars a banda i banda trobant-hi al cap d'uns 45 min. redolets d'olivar, bons llocs a l'hivern per a l'observació de tords. Dins el pas de tardor s'hi concentren a vegades de manera espectacular i amb una mica de sort en podrem observar diferents espècies.

Abans d'arribar a ses cases toparem amb un "oasis" d'alzinar, això fa que moltes espè-

cies que no hem pogut veure abans es deixin observar a les voreres i a l'interior d'aquest, on troben refugi i frescor tot l'any.

Un bon lloc per aturar-nos a berenar i a carregar d'aigua, serà a ses cases d'Aubarca . Una vegada berenats podeu continuar cap

ESPECIES MES INTERESSANTS:

Estivals :Capxeringany (*L.senator*) , llosca (*M.striata*) , terrola (*C.brachydactyla*), falzia reial (*Apus melba*), enganapastors (*C.europaeus*), tortera (*Streptopelia turtur*).rossinyol (*L.megarynchos*) i tiruril·lo (*C.dubius*).

Hivernants :Tord (*T.philomelos*) , Cega (*S.rusticola*), Alova (*A.arvensis*), Sordai (*A.pratensis*), Pardal de bardissa (*P.modularis*), Coa rotja (*P.ochruros*).

Sedentàries : Esparver (*H.pennatus*), Falcó (*F.peregrinus*), Xoric (*F.tinnunculus*), Xebel·lí (*B.oediconemus*), Tudó (*C.palumbus*), Mussòl (*O.scops*), Puput (*U.epops*), Llenguenerut (*J.torquilla*), Cucullada (*G.theklae*), Cabot (*P.rupetris*), Xorrec (*S.balearica*), Trequet (*S.torquata*), Pàssera (*M.solitarius*), Reietó (*R.ignicapillus*), Corb (*C.corax* *), Bectort (*L.curvirostra*), Sol·lera buscana (*E.cirulus*).

*-Nid. Escas , però amb importants concentracions a l'hivern.

En migració :Aligot (*B.buteo*), Falcó vesper (*P.apivorus*), Esparader (*C.canorus*), Abellerol (*M.apiaster*), Mèl·lera collarada (*T.torquatus*), Oriol (*O.oriolus*), Coa rotja (*P.ochruros**), Tord (*T.philomelos* *).

(*)-Molt abundants en migració postnupcial.

Altres espècies:Moixeta voltонера (*N.pernocterus*) .Observada regularment als mesos d'estiu, sense comprovar nidificació.Voltor (*A.monachus*), visitant escàs els darrers anys a les muntanyes d'Artà, on fou comú en un passat recent.

a Sa Font Celada i S'Arenalet des Verger continuant en direcció a la mar o agafar el camí de darrera ses cases vorera-vorera el torrent per anar cap Es Matzocs, una preciosa platgeta de còdols que trobareu a uns 45 minuts de ses cases.

Per anar cap Sa Font Celada no tendreu cap emperò, ja que el camí està senyalitzat. De ses cases d'Aubarca fins a la mar hi ha una horeta més o manco.

El paisatge continuarà dominat per el carritx i l'argelaga, refugi de la nostra petita joia, el xorrec (*Sylvia balearica*) .

Arribant a la mar començarem a trobar més pinar i arbusts de marina . Dins les platges de Sa Font Celada i S'Arenalet des Verger hi ha interessant vegetació de platja, possiblement la més ben conservada de tota l'illa.

Durada de l'excursió:2:30(just anada

ITINERARI 2 : Cala Torta-S'Arenalet des Verger

ACCES : Carretera Artà-Cala Torta

Per als que tengueu poc temps o una mica de vessa, vos oferim una alternativa.

D'Artà partim en cotxe en direcció a Cala Torta i deixam el vehicle a la mateixa cala. El camí fins a S'Arenalet des Verger no té cap pèrdua, ja que es tractarà d'anar vorera-vorera la mar tot el temps passant per la platja de Es Matzoc i per Sa Torre d'Aubarca, una torre de defensa del segle XV que val la pena visitar. A pocs metres de la costa podreu contemplar Es Faralló d'Aubarca, un petit illot solitari de gran bellesa. Els dies clars es destria Menorca cap a llevant.

Entrarem a estones dins el pinar, però destaca sobretot la vegetació baixa, resistent al llevant i la saladina que vincla fins i tot als ullastres ,com per exemple els coixinets, la camamil·la i les saladines.

Més a l'interior veurem d'enfora alguns trocets de terra conreada, i bardisses de mates, ullastres i garballons.

Aquest itinerari ens ofereix la possibilitat d'observar pràcticament les mateixes espècies que l'anterior i a més a més podrem mirar cap a la mar a la recerca d'auells marins .

Recomanam aquest itinerari a qualsevol època de l'any, i a mes a l'estiu vos podreu refrescar a les diferents platgetes que trobareu pel camí.

Durada de l'excursió:1:30 h (només anada).

Espècies més interessants:

Estivals:Virot (*C.diomedea*),Virot petit (*P.mauretanicus*, de novembre a juny) Gavina de bec vermell (*L.audouinii* *)Verola (*A.campestris*), Falzia (*A. pallidus*).

*-Important colònia de cria a la zona.

Hivernants:Guatlereta de mar (*A.hypoleucos*), Merdà (*C.skua*), Soteler (*M.bassana*) Fumarell (*S.sandvicensis*),Titina forastera (*M.cinerea*).

Sedentàries: Corb marí (*P.aristotelis*) Gavina (*L.cachinnans*) Àguila peixatera (*P.haliaetus**) i les mateixes que a l'itinerari 1.

(*)- Present tot l'any a la costa, nidificant fins a principis dels anys 80.

En migració: Arner (*A.athis*),Culblanc (*O.oenanthe*, molt abundant en primavera),Falcó marí (*F.eleonorae*)...

*Pilot també:

Catalunya: Hydrobates pelagicus
Asio flammeus
Buteo buteo

Pais Valencià: Pernis apivorus

Pitiüses: Pernis apivorus

